

Test Information

Test Name	UGC NET/CSIR/MH-SET Training 2026-27	Total Questions	100
Test Type	Examination	Difficulty Level	Beginner
Total Marks	200	Duration	120 minutes

Test Question Language:- ENGLISH

1. Which philosophy of education treats practice or action as central and holds that whatever is useful is good?

- a. Idealism
- b. Naturalism
- c. Pragmatism
- d. Humanism

Answer. c

2. Which teaching model treats the learner as mostly self-directed and responsible for his or her own learning?

- a. Pedagogy model
- b. Andragogical model
- c. Didactic model
- d. Lecture model

Answer. b

3. What is the fourth pole added to the tripolar process of teaching?

- a. Support material
- b. Instructional facilities
- c. Academic institution
- d. Physical climate

Answer. d

4. A teacher engages a student's sight, hearing, and touch together during a lesson. Which maxim of teaching is illustrated here?

- a. Training of senses
- b. Simple to complex
- c. Follow nature
- d. Concrete to abstract

Answer. a

5. Whose Kindergarten (KG) system is based on the principle of activity in teaching?

- a. Montessori
- b. Piaget
- c. Froebel
- d. Morrison

Answer. c

6. Which teaching technique involves the steps 'plan, teach, observe, re-plan, re-teach, and re-observe'?

- a. Team teaching
- b. Microteaching
- c. Programmed instruction
- d. Simulation teaching

Answer. b

7. SWAYAM was designed to achieve which three cardinal principles of education?

- a. Access, equity and quality

b. Access, equity and affordability

c. Access, quality and accountability

d. Equity, quality and autonomy

Answer. a

8. What do instructors who are new to creating MOOCs commonly tend to focus on?

a. Designing peer-review assessment systems

b. Replicating classroom actions digitally

c. Building asynchronous discussion forums

d. Creating self-paced certification modules

Answer. b

9. Which type of learner tends to respond quickly in problem-solving without systematically examining alternative solutions?

a. Reflective learners

b. Field-dependent learners

c. Auditory learners

d. Impulsive learners

Answer. d

10. Which of the following describe the learning climate for adult learners? (i) Mutually respectful (ii) Competitive and judgmental

(iii) Collaborative and supportive

a. Only (i)

b. (i) and (iii)

c. (ii) and (iii)

d. (i), (ii) and (iii)

Answer. b

11. Which pair is commonly cited as large-scale survey-based examples of descriptive research in India?

- a. NSS and Census
- b. NFHS and Census
- c. NSS and NFHS
- d. Census and CSO

Answer. a

12.

Which type of descriptive research aims to discover relationships among phenomena with a view to predicting and, in some situations, controlling their occurrence?

- a. Survey studies
- b. Cross-sectional study
- c. Correlational studies
- d. Longitudinal study

Answer. c

13.

A researcher fixes the problem, formulates hypotheses, collects numerical data and analyses it in a pre-decided sequence. Which path of research is mainly reflected here?

- a. Circular path
- b. Random path
- c. Linear path
- d. Iterative path

Answer. c

14. Which ICT application is used for the composition, editing, and formatting of printable material?

- a. Spreadsheet software

b. Presentation software

c. Database software

d. Word processor

Answer. d

15. Consider the following statements about the benefits of observing ethics in research:

(i) It promotes the aims of research, such as bringing out the truth and avoidance of errors.

(ii) It reduces the overall cost of conducting research. (iii) It helps in building public support for research.

Which of the above are stated benefits of observing ethics in research studies?

a. Only (i)

b. (i) and (iii)

c. (ii) and (iii)

d. (i), (ii) and (iii)

Answer. b

16. Which step of the research process is described as the last and, for many, the most difficult step?

a. Testing the hypothesis

b. Selecting the research design

c. Writing a research report

d. Reviewing related literature

Answer. c

17.

A retail chain sends observers posing as customers into competitors' stores to check on cleanliness and customer service. Which type of observation does this illustrate?

a. Non-participant observation

b. Structured observation

c. Disguised observation

d. Participant observation

Answer. c

18.

A researcher records monthly income, distance travelled and time spent on study. Which measurement scale is common to these variables?

a. Nominal scale

b. Ordinal scale

c. Interval scale

d. Ratio scale

Answer. d

19. The Likert scale used in attitudinal measurement in research is also known by which other name?

a. Semantic differential scale

b. Summated rating scale

c. Thurstone scale

d. Guttman scale

Answer. b

20. Which characteristic serves as the foundation around which all other research characteristics are built?

a. Objectivity

b. Reliability

c. Validity

d. Generalizability

Answer. a

Question No. 21 to 25 based on the following passage:

Higher education reform in India has long been shaped by a fundamental tension between expansion and excellence. Reform may be understood as the deliberate restructuring of institutions, curricula and governance to align the system with changing social and economic needs. The central objective guiding most reform efforts has been to widen access to higher learning while simultaneously improving its quality, two goals that policymakers have frequently found difficult to reconcile within a system historically marked by scarcity of resources and rigid regulation.

Under the colonial administration, higher education was designed primarily to produce a limited class of administrators and clerks, and access remained the privilege of a small elite. After independence, successive governments sought to democratize this system, establishing new universities and reserving seats for disadvantaged groups in an effort to correct historical exclusion. Yet expansion without commensurate investment often diluted standards, and many new institutions struggled to secure qualified faculty or adequate infrastructure. Reformers have since argued that genuine improvement requires institutional autonomy: universities and colleges must be permitted to design their own curricula, select their own faculty, and set their own academic standards, free from excessive bureaucratic interference. Critics of this view, however, warn that autonomy without accountability can deepen inequality between well-resourced institutions and those already struggling, allowing elite universities to flourish while others are left further behind. The reform process, therefore, remains an unfinished negotiation between the demand for equitable access and the pursuit of academic excellence, with each policy shift attempting, and not always succeeding, to hold the two in balance.

21. The word that is nearly opposite in meaning to 'diluted' is

- a. Weakened
- b. Diminished
- c. Strengthened
- d. Reduced

Answer. c

22. The passage suggests that the central objective of most higher education reform efforts in India has been to

- a. widen access while improving quality
- b. privilege elite universities over others
- c. reproduce the colonial administrative model
- d. eliminate all forms of regulation

Answer. a

23. According to the passage, the close meaning of 'commensurate' is

- a. Excessive
- b. Delayed
- c. Selective

d. Proportionate

Answer. d

24. What do critics warn may result from institutional autonomy without accountability?

a. Reduced access for elite universities

b. Deepened inequality between institutions

c. A return to colonial-era administration

d. Complete elimination of regulatory bodies

Answer. b

25. What do you understand by the phrase 'unfinished negotiation' as used in the passage?

a. A conflict that remains unresolved and ongoing

b. A process that has reached final resolution

c. A negotiation between two governments

d. An agreement rejected by both sides

Answer. a

D-X.2 net 08-06-26 :

Answer Question Nos. 26 to 30 based on the following passage:

Language policy in India has, since independence, been shaped by an enduring effort to reconcile national unity with linguistic diversity. The framers of the Constitution recognized this diversity by refusing to designate any single language as the sole national language, instead adopting Hindi in the Devanagari script as the official language of the Union while permitting English to continue for official purposes. This compromise reflected an underlying anxiety: any attempt to impose a single language uniformly across the country risked alienating the numerous linguistic communities.

To manage this tension, the Constitution and subsequent education policy introduced the three-language formula, requiring students to learn Hindi, English, and a regional language in Hindi-speaking states, while non-Hindi-speaking states were expected to teach Hindi, English, and their own regional language. In practice, implementation proved uneven. Several southern states, apprehensive that promotion of Hindi would erode the status of their own languages, resisted its introduction and, at times, mounted vigorous agitations against what they perceived as linguistic imposition. Meanwhile, English retained an unintended prestige, becoming closely associated with access to higher education and economic opportunity, and thereby constituting a de facto elite language even as it lacked any historical claim to indigenous status. Language planners have since argued that genuine linguistic accommodation demands not merely constitutional neutrality but active investment in multilingual education. Such investment, they contend, is essential if language is to function as a bridge rather than a barrier to full civic participation.

26. The word that is nearly opposite in meaning to 'erode' is

a. Strengthen

b. Diminish

c. Corrode

d. Weaken

Answer. a

27. What mainly shaped the constitutional compromise on language in India?

a. Hindi-only policy

b. Linguistic alienation

c. English removal

d. Regional neglect

Answer. b

28. In the passage, southern states were described as “apprehensive” because they were

a. worried about Hindi promotion

b. confident about Hindi adoption

c. indifferent to language policy

d. enthusiastic about uniformity

Answer. a

29. Why does the passage describe English as a “de facto elite language”?

a. It enabled opportunity

b. It replaced Hindi

c. It lost prestige

d. It was banned

Answer. a

30. What do you understand by the phrase 'a bridge rather than a barrier' as used in the passage?

- a. A formal boundary between two states
- b. A physical structure built to aid transportation
- c. An obstacle that prevents civic participation
- d. Something that connects communities rather than divides them

Answer. d

31. Which source defines communication as 'transferring or conveying of meaning'?

- a. Little
- b. Cambridge Dictionary
- c. Oxford Dictionary
- d. Webster's Dictionary

Answer. c

32. Which type of communication involves talking to oneself, listening to oneself, and relating to oneself?

- a. Interpersonal communication
- b. Group communication
- c. Intrapersonal communication
- d. Mass communication

Answer. *bonus*

33. Which component of communication includes pitch, volume, rate and clarity?

- a. Paralanguage
- b. Kinesics

c. Proxemics

d. Semiotics

Answer. a

34. What do mnemonics primarily help learners do?

a. Recall larger pieces of information

b. Improve physical coordination

c. Develop written vocabulary

d. Enhance non-verbal expression

Answer. a

35. Which type of communication occurs between different hierarchical levels without following the usual reporting line?

a. Vertical communication

b. Diagonal communication

c. Lateral communication

d. Formal communication

Answer. b

36.

A teacher's explanation of Einstein's equation is understood differently by science and commerce students. Which barrier does this illustrate?

a. Selective perception

b. Semantic barrier

c. Field of experience

d. Cognitive dissonance

Answer. c

37. Which term refers to psychological characteristics that influence what a sender selects and encodes in communication?

- a. Conceptual filters
- b. Perceptual biases
- c. Frame of reference
- d. Self-image

Answer. a

38. Paraphrasing is essential for which communication skill?

- a. Listening
- b. Persuasion
- c. Negotiation
- d. Assertiveness

Answer. a

39. Which communication network has no formal leader and allows information to flow in all directions?

- a. Circle network
- b. Y network
- c. Chain network
- d. All-channel network

Answer. d

40. Which type of communication provides greater scope for grapevine communication?

- a. Interpersonal communication
- b. Intrapersonal communication
- c. Group communication

d. Mass communication

Answer. a

41. What is the next number in the series: 2, 3, 7, 16, 32, ?

a. 48

b. 56

c. 57

d. 61

Answer. c

42. If in a certain code language, TEACHER is written as VGCEJGT, how is CHILD written in that language?

a. EJKMF

b. EJKNF

c. DJKNF

d. EJLNF

Answer. b

43.

A shopkeeper marks an item 40% above its cost price and then offers a 20% discount on the marked price. What is his profit percentage?

a. 8%

b. 10%

c. 12%

d. 20%

Answer. c

44. Which type of reasoning moves from general premises to a conclusion that follows with logical certainty?

- a. Deductive reasoning
- b. Inductive reasoning
- c. Abductive reasoning
- d. Analogical reasoning

Answer. a

45.

A car travels a certain distance at 40 km/h and returns the same distance at 60 km/h. What is its average speed for the entire journey?

- a. 48 km/h
- b. 50 km/h
- c. 24 km/h
- d. 40 km/h

Answer. a

46. The average of 5 consecutive even numbers is 24. What is the largest number among them?

- a. 26
- b. 28
- c. 30
- d. 24

Answer. b

47. The ratio of the present ages of P, Q and R is 3:4:5. Five years ago, the sum of their ages was 45 years. What is R's present age?

- a. 15 years
- b. 20 years
- c. 25 years
- d. 30 years

Answer. c

48.

A sum of money amounts to ₹9,680 after 2 years and ₹10,648 after 3 years at compound interest, compounded annually. What is the rate of interest per annum?

a. 8%

b. 9%

c. 10%

d. 12%

Answer. c

49.

Pipe A can fill a cistern in 6 hours and pipe B can fill it in 3 hours. Both pipes are opened together for 1 hour, after which pipe A is closed. How much more time will pipe B alone take to fill the remaining cistern?

a. 2 hours

b. 1 hour

c. 45 minutes

d. 1 hour 30 minutes

Answer. d

50.

The population of a town increases by 20% in the first year and decreases by 10% in the second year. If the population after two years is 29,700, what was the initial population?

a. 24,750

b. 27,500

c. 27,000

d. 33,000

Answer. b

51. The proposition 'No philosophers are poets' is an example of which standard-form categorical proposition?

a. A

b. E

c. I

d. O

Answer. b

52.

In which figure of a categorical syllogism is the middle term the subject of the major premise and the predicate of the minor premise?

a. First figure

b. Second figure

c. Third figure

d. Fourth figure

Answer. a

53. 'If it rains, the ground gets wet. The ground is wet. Therefore, it rained.' Which formal fallacy does this argument commit?

a. Affirming the consequent

b. Denying the antecedent

c. Undistributed middle

d. False dichotomy

Answer. a

54. Which one of the following correctly represents the denotation of a term in logic?

a. The emotional association evoked by the term

b. The set of attributes that define the term's meaning

c. The class of objects to which the term applies

d. The historical origin of the term

Answer. c

55. Thermometer is to Temperature as Barometer is to which of the following?

- a.** Pressure
- b.** Humidity
- c.** Altitude
- d.** Wind speed

Answer. a

56. Which school of Indian philosophy recognizes only perception as a valid source of knowledge?

- a.** Charvaka
- b.** Nyaya
- c.** Vaisheshika
- d.** Mimamsa

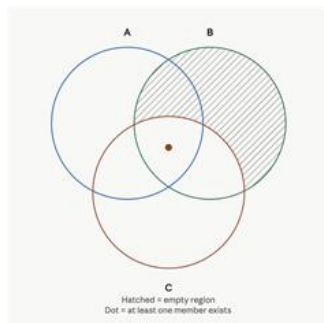
Answer. a

57. Which two Pramanas are accepted by the Vaisheshika school of Indian philosophy?

- a.** Inference, comparison
- b.** Perception, testimony
- c.** Perception, inference
- d.** Comparison, testimony

Answer. c

58.

The diagram above represents two premises of a categorical syllogism using sets A, B and C. Which conclusion validly follows from the premises depicted?

a. Some A are C

b. All A are C

c. No A are C

d. All C are A

Answer. a

59. Which use of language is exemplified by the statement "I hereby resign from my position"?

a. Directive

b. Informative

c. Performative

d. Expressive

Answer. c

60.

"If the fire alarm is functioning, it will sound during a drill. The fire alarm did not sound during the drill. Therefore, the fire alarm is not functioning." Which valid argument form does this illustrate?

a. Modus ponens

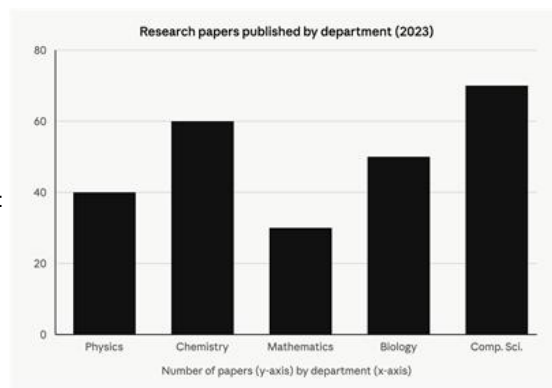
b. Hypothetical syllogism

c. Disjunctive syllogism

d. Modus tollens

Answer. d

Answer the following question using the Bar Chart given:

61.

What percentage of the total papers published across all five departments were published by the Chemistry and Biology departments combined?

a. 44%

b. 55%

c. 28%

d. 24%

Answer. a

62. What is the difference between the number of papers published by the Computer Science and Mathematics departments?

a. 30

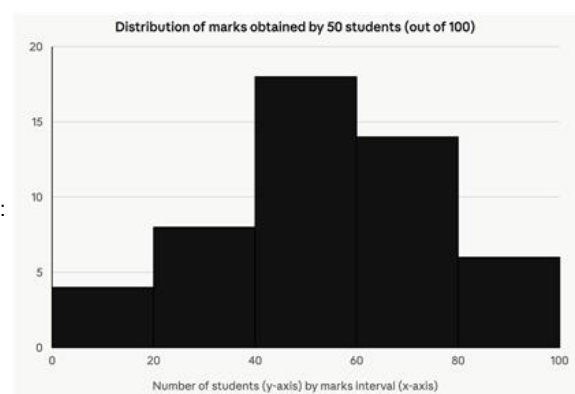
b. 40

c. 20

d. 50

Answer. b

Answer the following question using the histogram given:

63. How many students scored 60 marks or more?

a. 14

b. 20

c. 32

d. 46

Answer. b

64. What is the mean mark of the 50 students, taking the midpoint of each interval to represent the marks of students within it?

a. 54

b. 50

c. 64

d. 44

Answer. a

D-X.5 net 08-06-26 :

Number of employees by department (2021-2023)

Department	2021	2022	2023
HR	20	22	30
Finance	40	42	45
IT	50	68	75
Marketing	30	33	35
Operations	60	55	65
Total	200	220	250

Answer the following question using the line chart given:

65. What is the percentage increase from 2021 to 2023 in the department that had the highest number of employees in 2023?

a. 50%

b. 30%

c. 25%

d. 33%

Answer. a

66.

What is the ratio of the combined 2023 employee count of Finance and Marketing to the combined 2023 employee count of IT and Operations?

a. 7:11

b. 1:1

c. 4:7

d. 7:4

Answer. c

67. A researcher personally conducts a survey to collect data for a specific study. Which type of data does this represent?

a. Secondary data

b. Primary data

c. Longitudinal data

d. Cross-sectional data

Answer. b

68. Estimating a data value beyond the range of the given data set is termed which of the following?

a. Interpolation

b. Regression

c. Correlation

d. Extrapolation

Answer. d

69. Which measurement scale consists of categories that are exclusive and exhaustive but have a logical order?

a. Nominal scale

b. Ordinal scale

c. Interval scale

d. Ratio scale

Answer. b

70. Which statistical measure reveals the degree of consistency within a set of responses around the mean?

a. Frequency distribution

b. Regression analysis

c. Standard deviation

d. Cohort analysis

Answer. c

71. Which type of media includes conventional technologies such as radio and television?

a. Digital media

b. Broadcast media

c. Analogue media

d. New media

Answer. b

72. E-learning is commonly associated with a field known by which of the following?

a. Applied Learning Techniques

b. Adaptive Learning Tools

c. Automated Learning Technology

d. Advanced Learning Technology

Answer. d

73.

Which approach to using ICT in education refers to delivering a comprehensive educational programme purely through ICT as the basic medium?

- a. ICT education
- b. ICT-enabled education
- c. ICT-supported education
- d. Multimedia education

Answer. b

74. Which rationale for introducing IT in education focuses on improving performance and teaching effectiveness through technology?

- a. Social
- b. Vocational
- c. Catalytic
- d. Pedagogical

Answer. c

75. Which type of media requires all participants to be together at the same time, even when located in different places?

- a. Synchronous media
- b. Asynchronous media
- c. Blended media
- d. Self-paced media

Answer. a

76. SWAYAM was launched to achieve which three cardinal principles of education?

- a. Access, affordability and quality
- b. Equity, affordability and inclusivity
- c. Access, quality and inclusivity

d. Access, equity and quality

Answer. d

77. e-Yantra is an MHRD initiative aimed at incorporating which technology into engineering education?

a. Artificial intelligence

b. Cloud computing

c. Blockchain

d. Robotics

Answer. d

78. The launch of EDUSAT brought which form of connectivity to large parts of rural India?

a. Satellite connectivity

b. Broadband connectivity

c. WiFi connectivity

d. Fibre-optic connectivity

Answer. a

79. The Education and Research Network (ERNET) is promoted by which government body?

a. All India Council for Technical Education

b. Department of Information Technology

c. University Grants Commission

d. Ministry of Human Resource Development

Answer. b

80. Which generation of computers used vacuum tubes for circuitry and magnetic drums for memory?

a. Second generation

b. Third generation

c. Fourth generation

d. First generation

Answer. d

81. Which spatial measure is used as the denominator in calculating population density?

a. Unit time

b. Unit area

c. Resource stock

d. Total biomass

Answer. b

82. Which species has low abundance but a disproportionately large effect on community structure?

a. Indicator species

b. Dominant species

c. Producer species

d. Keystone species

Answer. d

83. Which trophic class describes a nutrient-rich water body with excessive plant growth?

a. Oligotrophic

b. Mesotrophic

c. Dystrophic

d. Eutrophic

Answer. d

84. Which atmospheric layer reflects radio waves through a layer of free electrons and ions?

- a. Mesosphere
- b. Ionosphere
- c. Stratosphere
- d. Exosphere

Answer. b

85. Which compound is a major component of photochemical smog along with ozone, nitrogen oxides and hydrocarbons?

- a. Peroxyacetyl nitrate
- b. Sulphur trioxide
- c. Hydrogen sulphide
- d. Chlorofluorocarbons

Answer. a

86. Which air pollutant's exposure primarily affects the Central Nervous System and interferes with the development of red blood cells?

- a. Carbon monoxide
- b. Nitrogen oxides
- c. Lead
- d. Sulphur dioxide

Answer. c

87. Which process increases DDT concentration across successive trophic levels from plankton to fish to birds?

- a. Biomagnification

b. Bioaccumulation

c. Eutrophication

d. Biodegradation

Answer. a

88. Which condition is indicated by high Biochemical Oxygen Demand in water?

a. Organic pollution

b. Low turbidity

c. Mineral hardness

d. Thermal pollution

Answer. a

89. Which heavy metal pollution caused Itai-itai disease in Japan, marked by bone defects and fractures?

a. Mercury

b. Cadmium

c. Lead

d. Manganese

Answer. b

90. Which early coal-forming material has about 50-60 percent carbon content?

a. Lignite

b. Bituminous

c. Anthracite

d. Peat

Answer. d

91. Which stage of ancient Indian education involves acquiring knowledge of the Shrutis by listening?

- a. Manana
- b. Sravana
- c. Nididhyasana
- d. Upanayana

Answer. b

92. Which term describes the lower knowledge and secular sciences in ancient Indian education?

- a. Paravidya
- b. Nididhyasana
- c. Aparavidya
- d. Itihasa

Answer. c

93. Which term refers to educated women who pursued lifelong study without marriage?

- a. Sadyodwahas
- b. Rishikas
- c. Grihastha
- d. Brahmavadinis

Answer. d

94. Which ancient Indian university has been described as the first university established across the globe, in the 7th century BCE?

- a. Nalanda
- b. Taxila

c. Vikramshila

d. Valabhi

Answer. b

95.

Which university's School of Correspondence Courses and Continuing Education was the pilot initiative for correspondence education in India?

a. University of Delhi

b. Indira Gandhi National Open University

c. Dr B.R. Ambedkar Open University

d. Nalanda Open University

Answer. a

96. In 2012, the regulatory authority of distance education was transferred from IGNOU to which body?

a. AICTE

b. MHRD

c. UGC

d. NCTE

Answer. c

97. Which figure was chiefly associated with developing technical courses at Banaras Hindu University in 1917?

a. Dr D. S. Kothari

b. Pandit Madan Mohan Malaviya

c. Dr B. R. Ambedkar

d. Dr S. Radhakrishnan

Answer. b

98. Pradhan Mantri Kaushal Vikas Yojana (PMKVY) is the flagship scheme of which ministry?

- a. Ministry of Human Resource Development
- b. Ministry of Skill Development and Entrepreneurship
- c. Ministry of Labour and Employment
- d. Ministry of Rural Development

Answer. b

99. Which programmes did the UGC B.Voc. degree mainly support through vertical mobility?

- a. National Open University degree programmes
- b. Community College diploma programmes
- c. AICTE-approved certificate programmes
- d. Correspondence course programmes

Answer. b

100. Which commission, chaired by Dr S. Radhakrishnan, emphasised spiritual and ethical training in university education?

- a. Secondary Education Commission
- b. Chavan Committee
- c. Education Commission
- d. University Education Commission

Answer. d

Test Question Language:- REGIONAL

1. शिक्षणाचे कोणते तत्त्वज्ञान सराव किंवा कृतीला केंद्रस्थानी मानते आणि जे काही उपयुक्त आहे ते चांगले आहे असे मानते ?

- a. आदर्शवाद
- b. निसर्गवाद

c. प्रयोजनवाद

d. मानवतावाद

Answer. c

2. कोणते अध्यापन प्रतिमान विद्यार्थ्याला प्रामुख्याने स्व -प्रेरित आणि स्वतःच्या शिक्षणासाठी जबाबदार मानते ?

a. अध्यापनशास्त्रीय प्रतिमान

b. प्रौढशिक्षण प्रतिमान

c. उपदेशात्मक प्रतिमान

d. व्याख्यान प्रतिमान

Answer. b

3. अध्यापनाच्या त्रिध्रुवीय प्रक्रियेत चौथा ध्रुव कोणता जोडला गेला आहे ?

a. सहाय्यक साहित्य

b. अध्यापनविषयक सुविधा

c. शैक्षणिक संस्था

d. भौतिक परिस्थिती

Answer. d

4. एक शिक्षक धड्यादरम्यान विद्यार्थ्यांच्या दृष्टी , श्रवण आणि स्पर्श या तीनही इंद्रियांचा एकत्रित वापर करून घेतो . येथे अध्यापनाचे कोणते सूत्र दाखवले आहे ?

a. इंद्रिय प्रशिक्षण

b. सोप्यापासून अवघडाकडे

c. निसर्गानुसार शिक्षण

d. मूर्तापासून अमूर्ताकडे

Answer. a

5. कोणाची बालवाडी (केजी) पद्धत अध्यापनातील कृती या तत्वावर आधारित आहे ?

a. मॉटेसरी

b. पियाजे

c. फ्रॉबेल

d. मॉरिसन

Answer. c

6. कोणत्या अध्यापन तंत्रामध्ये 'नियोजन , अध्यापन , निरीक्षण , पुनर्नियोजन , पुनरध्यापन आणि पुनर्निरीक्षण ' या पायऱ्या असतात ?

a. सांघिक अध्यापन

b. सूक्ष्म अध्यापन

c. अभिक्रमिit अध्यापन

d. अनुकरणात्मक अध्यापन

Answer. b

7. 'स्वयम्'ची रचना शिक्षणाची कोणती तीन मुख्य तत्वे साध्य करण्यासाठी करण्यात आली ?

a. प्रवेश, समता आणि दर्जा

b. प्रवेश, समता आणि परवडणारी किंमत

c. प्रवेश, दर्जा आणि पर्यायदायित्व

d. समता, दर्जा आणि स्वायत्तता

Answer. a

8. एमओओसी तयार करण्यास नवीन असणारे प्रशिक्षक सामान्यतः कशावर लक्ष केंद्रित करतात ?

a. समययस्क मूल्यांकन प्रणालींची रचना करणे

b. वर्गातील कृतींची डिजिटल पद्धतीने नक्कल करणे

c. अतुल्यकालिक चर्चा मंच तयार करणे

d. स्व-गतीने पूर्ण करता येणारे प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम तयार करणे

Answer. b

9. कोणत्या प्रकारचा शिकणारा पर्यायी उपायांची पद्धतशीरपणे तपासणी न करता समस्या सोडवताना पटकन प्रतिसाद देतो ?

a. चिंतनशील शिकणारे

b. क्षेत्र-आश्रित शिकणारे

c. श्राव्य शिकणारे

d. आवेगशील शिकणारे

Answer. d

10. खालीलपैकी कोणते प्रौढ विद्यार्थ्यांसाठीच्या अध्ययन वातावरणाचे वर्णन करते ? (i) परस्पर आदरयुक्त (ii) स्पर्धात्मक आणि टीकात्मक

(iii) सहयोगी आणि सहाय्यक

a. फक्त (i)

b. (i) आणि (iii)

c. (ii) आणि (iii)

d. (i), (ii) आणि (iii)

Answer. b

11. भारतातील वर्णनात्मक संशोधनाची मोठ्या प्रमाणावरील सर्वेक्षण -आधारित उदाहरणे म्हणून कोणत्या जोडीचा सामान्यतः उल्लेख केला जातो ?

a. एनएसएस आणि जनगणना

b. एनएफएस आणि जनगणना

c. एनएसएस आणि एनएफएस

d. जनगणना आणि सीएसओ

Answer. a

12.

कोणत्या प्रकारचे वर्णनात्मक संशोधन घटना /प्रकारांमधील संबंध शोधून त्यांच्या घटनेचा अंदाज लावण्याच्या आणि काही परिस्थितीत त्यावर नियंत्रण ठेवण्याच्या उद्देशाने केले जाते ?

a. सर्वेक्षण अभ्यास

b. छेदात्मक अभ्यास

c. सहसंबंधात्मक अभ्यास

d. अनुदैर्घ्य अभ्यास

Answer. c

13.

एक संशोधक समस्या निश्चित करतो , गृहीतके तयार करतो , संख्यात्मक माहिती गोळा करतो आणि ती पूर्व -निश्चित क्रमाने विश्लेषित करतो . येथे संशोधनाचा कोणता मार्ग प्रामुख्याने दिसून येतो ?

a. वर्तुळाकार मार्ग

b. यादृच्छिक मार्ग

c. रेषीय मार्ग

d. पुनरावृत्ती मार्ग

Answer. c

14. छापील साहित्याची रचना , संपादन आणि स्वरूपन यासाठी कोणते आयसीटी उपयोजन वापरले जाते ?

a. स्प्रेडशीट सॉफ्टवेअर

b. प्रेझेंटेशन सॉफ्टवेअर

c. डेटाबेस सॉफ्टवेअर

d. वर्ड प्रोसेसर

Answer. d

15. संशोधनात नीतिमतेचे पालन करण्याच्या फायद्यांविषयी खालील विधाने विचारात घ्या :

(i) ते संशोधनाची उद्दिष्टे जसे की सत्य समोर आणणे आणि चुका टाळणे यांना चालना देते. (ii) ते संशोधन करण्याचा एकूण खर्च कमी करते.

(iii) ते संशोधनासाठी जनतेचा पाठिंबा मिळवण्यास मदत करते. वरीलपैकी कोणते संशोधन अभ्यासात नीतिमत्ता पाळण्याचे सांगितले फायदे आहेत?

a. फक्त (i)

b. (i) आणि (iii)

c. (ii) आणि (iii)

d. (i), (ii) आणि (iii) पर्याय: (B)

Answer. b

16. संशोधन प्रक्रियेतील कोणती पायरी 'शेवटची आणि अनेकांसाठी सर्वात कठीण पायरी' म्हणून वर्णन केली जाते ?

a. गृहीतकाची चाचणी घेणे

b. संशोधन आराखडा निवडणे

c. संशोधन अहवाल लिहिणे

d. संबंधित साहित्याचा आढावा घेणे

Answer. c

17.

एक किरकोळ साखळी स्पर्धकांच्या दुकानांतील स्वच्छता आणि ग्राहक सेवा तपासण्यासाठी निरीक्षकांना प्रतिस्पर्धकांच्या दुकानांमध्ये पाठवते .. येथे कोणत्या प्रकारचे निरीक्षण दाखवले आहे ?

a. सहभागी नसले निरीक्षण

b. संरचित निरीक्षण

c. वेषधारी निरीक्षण

d. सहभागी निरीक्षण

Answer. c

18. एक संशोधक मासिक उत्पन्न, प्रवास केलेले अंतर आणि अभ्यासासाठी घालवलेला वेळ यांची नोंद करतो . या चलांसाठी कोणता मापन स्केल समान आहे ?

a. नाममात्र स्केल

b. क्रमसूचक स्केल

c. अंतर स्केल

d. गुणोत्तर स्केल पर्याय

Answer. d

19. संशोधनात दृष्टिकोन मोजण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या लिक्र्ट स्केलला आणखी कोणत्या नावाने ओळखले जाते ?

a. अर्थभेदक स्केल

b. संकलित मानांकन स्केल

c. थर्स्टन स्केल

d. गटमन स्केल

Answer. b

20. कोणते वैशिष्ट्य संशोधनाच्या इतर सर्व वैशिष्ट्यांसाठी पायाभूत आधार म्हणून काम करते ?

a. वस्तुनिष्ठता

b. विश्वासार्हता

c. प्रमाणता

d. सामान्यीकरणीयता

Answer. a

D-X.1 net 08-06-26 :

प्रश्न क्र. २१ ते २५ साठी खालील उताऱ्यावर आधारित पर्याये द्या:

भारतामधील उच्च शिक्षणातील सुधारणा ही दीर्घकाळापासून 'विस्तार' आणि 'उत्कृष्टता' यांच्यातील मूलभूत तणावाने आकारली गेली आहे.

सुधारणा म्हणजे संस्थात्मक रचना, अभ्यासक्रम आणि प्रशासन यांची जाणीवपूर्वक पुनर्रचना करणे, जेणेकरून बदलत्या सामाजिक आणि आर्थिक गरजांशी ही व्यवस्था जुळवून घेता येईल, असे समजता येते.

बहुतेक सुधारणात्मक प्रयत्नांचे मुख्य उद्दिष्ट उच्च शिक्षणाची उपलब्धता वाढवणे आणि त्याचबरोबर त्याचा दर्जा सुधारणे हे राहिले आहे. धोरणकर्त्यांना ऐतिहासिकदृष्ट्या संसाधनांची कमतरता आणि कठोर नियमनाचे चिन्हांकित असलेल्या व्यवस्थेमध्ये ही दोन उद्दिष्टे एकत्र साधणे अनेकदा कठीण वाटले आहे.

वसाहतवादी प्रशासनाच्या काळात, उच्च शिक्षण हे प्रामुख्याने प्रशासक आणि लिपिकांचा मर्यादित वर्ग तयार करण्यासाठी आखले गेले होते आणि त्याची उपलब्धता ही एका छोट्या उच्चभू वर्गाचाच विशेषाधिकार राहिली होती. स्वातंत्र्यानंतर, सलग सरकारांनी ही व्यवस्था लोकशाहीकरण करण्याचा प्रयत्न केला. यासाठी नवीन विद्यापीठे स्थापन केली आणि ऐतिहासिक वगळण्याला दुरुस्त करण्यासाठी वंचित गटांसाठी जागा आरक्षित केल्या.

तरीही, त्यास प्रमाणात गुंतवणूक न करता केलेल्या विस्तारामुळे अनेकदा दर्जा खालावला. अनेक नवीन संस्थांना पात्र प्राध्यापक किंवा पुरेशी पायाभूत सुविधा मिळवण्यासाठी संघर्ष करावा लागला. त्यामुळे सुधारकांनी असा युक्तिवाद केला आहे की खऱ्या अर्थाने सुधारणा होण्यासाठी संस्थात्मक स्वायत्तता आवश्यक आहे. विद्यापीठे आणि महाविद्यालयांना त्यांचे स्वतःचे अभ्यासक्रम तयार करण्याची, स्वतःचे प्राध्यापक निवडण्याची आणि स्वतःचे शैक्षणिक मानक निश्चित करण्याची परवानगी, अतिरेकी नोकरशाहीच्या हस्तक्षेपाशिवाय दिली गेली पाहिजे.

तथापि, या मताच्या टीकाकारांचा इशारा आहे की जबाबदारीशिवाय दिलेली स्वायत्तता विद्यमान असमानता अधिक गडद करू शकते. सुस्थितीत असलेल्या संस्था आणि आधीच संघर्ष करणाऱ्या संस्थांमध्ये दरी वाढू शकते. यामुळे उच्चभू विद्यापीठे भरभराटीला येतील आणि इतर संस्था आणखी मागे पडतील.

यामुळे, सुधारणेची प्रक्रिया ही समान संधीची मागणी आणि शैक्षणिक उत्कृष्टतेच्या प्रयत्नांमधील एक अपूर्ण वाटाघाटी राहिली आहे. प्रत्येक धोरणात्मक बदल या दोन्हीमध्ये समतोल साधण्याचा प्रयत्न करतो, आणि तो नेहमीच यशस्वी होतोच असे नाही.

21. 'पातळ केलेले' या शब्दाच्या जवळपास विरुद्धार्थी शब्द आहे .

a. कमकुवत केलेला

b. कमी केलेला

c. बळकट केलेला

d. घटवलेला

Answer. c

22. या परिच्छेदावरून असे सूचित होते की भारतातील बहुतांश उच्च शिक्षण सुधारणा प्रयत्नांचे मुख्य उद्दिष्ट हे राहिले आहे .

a. गुणवत्ता सुधारताना उपलब्धता वाढवणे

b. इतरांपेक्षा उच्चभू विद्यापीठांना प्राधान्य देणे

c. वसाहतकालीन प्रशासकीय मॉडेलची पुनरावृत्ती करणे

d. सर्व प्रकारचे नियमन पूर्णपणे काढून टाकणे

Answer. a

23. उतान्यानुसार , 'समानुपाती' या शब्दाचा जवळचा अर्थ काय आहे ?

a. अतिरेकी

b. विलंबित

c. निवडक

d. प्रमाणबद्ध

Answer. d

24. पर्यायदायित्वाशिवाय संस्थात्मक स्वायत्ततेमुळे काय परिणाम होऊ शकतात , असा इशारा समीक्षक देतात ?

- a. उच्चभू विद्यापीठांसाठी उपलब्धता कमी होणे
- b. संस्थांमधील असमानता अधिक गडद होणे
- c. वसाहतकालीन काळातील प्रशासनाकडे परत जाणे
- d. नियामक संस्थांचे पूर्णपणे उच्चाटन

Answer. b

25. उतान्यात वापरलेल्या 'अपूर्ण वाटाघाटी' या वाक्यांशाचा अर्थ काय आहे ?

- a. एक संघर्ष जो अद्याप सुटलेला नाही आणि सुरू आहे
- b. अंतिम तोडग्यापर्यंत पोहोचलेली प्रक्रिया
- c. दोन सरकारांमधील वाटाघाटी
- d. दोन्ही बाजूंनी नाकारलेला करार

Answer. a

D-X.2 net 08-06-26 :

प्रश्न क्र. २६ ते ३० साठी खालील उतान्यावर आधारित पर्याये द्या:

स्वातंत्र्यानंतर भारतातील भाषा धोरण हे राष्ट्रीय एकता आणि भाषिक विविधता यांच्यात समतोल साधण्याच्या सततच्या प्रयत्नाने आकारले गेले आहे.

घटनेच्या शिल्पकारांनी या विविधतेची जाणीव ठेवून कोणत्याही एका भाषेला एकमेव 'राष्ट्रीय भाषा' म्हणून घोषित करण्यास नकार दिला. त्याऐवजी त्यांनी देवनागरी लिपीतील हिंदीला संघाची राजभाषा म्हणून स्वीकारले, आणि अधिकृत कामांसाठी इंग्रजीला चालू ठेवण्याची परवानगी दिली.

हा तडजोडीचा तोडगा एका अंतर्निहित चिंतेतून आला होता: संपूर्ण देशावर एकच भाषा लादण्याचा कोणताही प्रयत्न अनेक भाषिक समुदायांना दुरावण्याचा धोका निर्माण करू शकतो.

हा तणाव सांभाळण्यासाठी, घटनेत आणि त्यानंतरच्या शैक्षणिक धोरणात 'त्रिभाषा सूत्र' आणले गेले. यानुसार हिंदी भाषिक राज्यांतील विद्यार्थ्यांनी हिंदी, इंग्रजी आणि एक प्रादेशिक भाषा शिकणे आवश्यक होते. तर बिगर-हिंदी भाषिक राज्यांमध्ये हिंदी, इंग्रजी आणि त्यांची स्वतःची प्रादेशिक भाषा शिकवणे अपेक्षित होते.

वास्तवात मात्र, याची अंमलबजावणी असमान राहिली. हिंदीला प्रोत्साहन दिल्याने त्यांच्या स्वतःच्या भाषांचा दर्जा खालावेल अशी भीती असलेल्या अनेक दक्षिणेकडील राज्यांनी हिंदीच्या प्रवेशाला विरोध केला आणि काही वेळा त्यांनी भाषिक लादणूक म्हणून जे पाहिले त्याविरोधात तीव्र आंदोलनेही केली.

दरम्यान, इंग्रजीला अनपेक्षित प्रतिष्ठा मिळाली. ती उच्च शिक्षण आणि आर्थिक संधींच्या प्रवेशाशी जवळून जोडली गेली. त्यामुळे तिला ऐतिहासिकदृष्ट्या स्थानिक दर्जा नसतानाही ती वास्तविक एक उच्चभू भाषा बनली.

त्यानंतर भाषा नियोजकांनी असा युक्तिवाद केला आहे की खऱ्या अर्थाने भाषिक सामावेशासाठी केवळ घटनात्मक तटस्थता पुरेशी नाही, तर बहुभाषिक शिक्षणात सक्रिय गुंतवणूक आवश्यक आहे. त्यांच्या मते, भाषा ही पूर्ण नागरी सहभागासाठी अडथळा न होता पूल म्हणून काम करावी यासाठी अशी गुंतवणूक आवश्यक आहे.

26. 'झिजणे' या शब्दाच्या जवळपास विरुद्धार्थी शब्द आहे .

- a. मजबूत करणे

b. कमी करणे

c. गंजवणे

d. कमकुवत करणे

Answer. a

27. भारतातील भाषेवरील घटनात्मक तडजोडीला प्रामुख्याने कशामुळे आकार मिळाला ?

a. फक्त हिंदीचे धोरण

b. भाषिक दुरावा

c. इंग्रजी काढून टाकणे

d. प्रादेशिक दुर्लक्ष

Answer. b

28. उतान्यात , दक्षिणेकडील राज्यांना 'चिंताग्रस्त ' असे वर्णन केले आहे कारण ते होते .

a. हिंदीला प्रोत्साहन दिल्याबद्दल चिंतित होते

b. हिंदी स्वीकारण्याबद्दल आत्मविश्वासू होते

c. भाषा धोरणाबद्दल उदासीन होते

d. एकसमानतेसाठी उत्साही होते

Answer. a

29. उतान्यात इंग्रजीला "वस्तुतः उच्चभ्रूंची भाषा " असे का म्हटले आहे ?

a. त्यामुळे संधी मिळाली

b. त्याने हिंदीची जागा घेतली

c. त्याची प्रतिष्ठा कमी झाली

d. त्यावर बंदी घालण्यात आली होती.

Answer. a

30. उतान्यात वापरलेल्या 'अडथळ्याऐवजी पूल' या वाक्यचाराचा तुम्हाला काय अर्थ समजतो ?

- a. दोन राज्यांमधील औपचारिक सीमा
- b. वाहतुकीस मदत करण्यासाठी बांधलेली भौतिक रचना
- c. नागरी सहभागास अडथळा आणणारा एक अडथळा
- d. जी समुदायांना विभाजित करण्याऐवजी जोडते

Answer. d

31. कोणता स्रोत संप्रेषणाची व्याख्या 'अर्थाचे हस्तांतरण किंवा वहन' अशी करतो ?

- a. लिटिल
- b. केंब्रिज शब्दकोश
- c. ऑक्सफर्ड डिक्शनरी
- d. वेबस्टरचा शब्दकोश

Answer. c

32. कोणत्या प्रकारच्या संवादामध्ये स्वतःशी बोलणे , स्वतःचे ऐकणे आणि स्वतःशी नाते जोडणे यांचा समावेश असतो ?

- a. आंतरवैयक्तिक संवाद
- b. गट संवाद
- c. आंतरवैयक्तिक संवाद
- d. जनसंपर्क

Answer. *bonus*

33. संवादाच्या कोणत्या घटकामध्ये स्वर , आवाज , गती आणि स्पष्टता यांचा समावेश होतो ?

- a. पॅरालॅंग्वेज
- b. कायनेसिक्स

c. प्रॉक्सेमिक्स

d. संकेतशास्त्र

Answer. a

34. स्मरणशक्ती वाढवणारी तंत्रे शिकणाऱ्यांना प्रामुख्याने काय करण्यास मदत करतात ?

a. मोठ्या माहितीचे तुकडे आठवा

b. शारीरिक समन्वय सुधारा

c. लेखी शब्दसंग्रह विकसित करा

d. अशाब्दिक अभिव्यक्ती वाढवा

Answer. a

35. नेहमीच्या अहवाल -प्रणालीचे पालन न करता , वेगवेगळ्या पदानुक्रमिक स्तरांमध्ये कोणत्या प्रकारचा संवाद होतो ?

a. उभ्या संवाद

b. तिरकस संवाद

c. पार्श्व संवाद

d. औपचारिक संवाद

Answer. b

36.

शिक्षकांनी दिलेले आइन्स्टाईनच्या समीकरणाचे स्पष्टीकरण विज्ञान आणि वाणिज्य शाखेचे विद्यार्थी वेगवेगळ्या प्रकारे समजून घेतात . यातून कोणता अडथळा दिसून येतो ?

a. निवडक आकलन

b. अर्थात्मक अडथळा

c. अनुभवाचे क्षेत्र

d. संज्ञानात्मक विसंवाद

Answer. c

37. संप्रेषकामध्ये प्रेषक काय निवडतो आणि काय सांकेतिक करतो यावर प्रभाव टाकणाऱ्या मानसिक वैशिष्ट्यांना कोणता शब्द सूचित करतो ?

- a. संकल्पनात्मक फिल्टर
- b. आकलनात्मक पूर्वग्रह
- c. संदर्भ चौकट
- d. आत्म-प्रतिमा

Answer. a

38. कोणत्या संवाद कौशल्यासाठी पुनर्कथन आवश्यक आहे ?

- a. ऐकणे
- b. मन वळवणे
- c. वाटाघाटी
- d. ठामपणा

Answer. a

39. कोणत्या संचार नेटवर्कला कोणताही औपचारिक नेता नसतो आणि माहिती सर्व दिशांना प्रवाहित होऊ देते ?

- a. वर्तुळ नेटवर्क
- b. वाय नेटवर्क
- c. साखळी नेटवर्क
- d. सर्व-चॅनल नेटवर्क

Answer. d

40. कोणत्या प्रकारच्या संवादामध्ये अफवांच्या देवाणघेवाणीला अधिक वाव असतो ?

- a. आंतरवैयक्तिक संवाद
- b. आंतरवैयक्तिक संवाद

c. गट संवाद

d. जनसंपर्क

Answer. a

41. २, ३, ७, १६, ३२ या मालिकेतील पुढील संख्या कोणती आहे ?

a. ४८

b. ५६

c. ५७

d. ६१

Answer. c

42. जर एका विशिष्ट सांकेतिक भाषेत TEACHER हे VGCEJGT असे लिहिले जात असेल , तर त्याच भाषेत CHILD कसे लिहिले जाईल ?

a. EJKMF

b. EJKNF

c. DJKNF

d. EJLNF

Answer. b

43.

एक दुकानदार एका वस्तूची किंमत तिच्या खरेदी किमतीपेक्षा ४०% जास्त लावतो आणि नंतर त्या छापील किमतीवर २०% सूट देतो . त्याचा नफा किती टक्के आहे ?

a. ८%

b. १०%

c. १२%

d. २०%

Answer. c

44. कोणत्या प्रकारचा युक्तिवाद सामान्य गृहितकांपासून तार्किक निश्चिततेने निष्पन्न होणाऱ्या निष्कर्षापर्यंत जातो ?

- a. निगमनात्मक तर्क
- b. आगमनात्मक तर्क
- c. अपगमनात्मक तर्क
- d. सादृश्यपूर्ण तर्क

Answer. a

45.

एक कार ठराविक अंतर ४० किमी /तास वेगाने पार करते आणि तेच अंतर ६० किमी /तास वेगाने परत येते . संपूर्ण प्रवासासाठी तिचा सरासरी वेग किती आहे ?

- a. ४८ किमी/तास
- b. ५० किमी/तास
- c. २४ किमी/तास
- d. ४० किमी/तास

Answer. a

46. सलग ५ सम संख्यांची सरासरी २४ आहे . त्यांपैकी सर्वात मोठी संख्या कोणती ?

- a. २६
- b. २८
- c. ३०
- d. २४

Answer. b

47. P, प्रश्न आणि R यांच्या सध्याच्या वयांचे गुणोत्तर ३:४:५ आहे . पाच वर्षांपूर्वी , त्यांच्या वयांची बेरीज ४५ वर्षे होती . R चे सध्याचे वय किती आहे ?

- a. १५ वर्षे

b. २० वर्षे

c. २५ वर्षे

d. ३० वर्षे

Answer. c

48. एका रकमेची वार्षिक चक्रवाढ व्याजाने २ वर्षानंतर ९,६८० रुपये आणि ३ वर्षानंतर १०,६४८ रुपये होतात . वार्षिक व्याजाचा दर किती आहे ?

a. ८%

b. ९%

c. १०%

d. १२%

Answer. c

49.

पाईप A एक टाकी ६ तासांत भरू शकतो आणि पाईप B ती ३ तासांत भरू शकतो . दोन्ही पाईप १ तासासाठी एकत्र चालू ठेवले जातात , त्यानंतर पाईप A बंद केला जातो . उरलेली टाकी भरण्यासाठी एकट्या पाईप B ला अजून किती वेळ लागेल ?

a. २ तास

b. १ तास

c. ४५ मिनिटे

d. १ तास ३० मिनिटे

Answer. d

50.

एका शहराची लोकसंख्या पहिल्या वर्षी २०% ने वाढते आणि दुसऱ्या वर्षी १०% ने कमी होते . जर दोन वर्षानंतर लोकसंख्या २९,७०० असेल , तर सुरुवातीची लोकसंख्या किती होती ?

a. २४,७५०

b. २७,५००

c. २७,०००

d. ३३,०००

Answer. b

51. 'कोणतेही तत्त्वज्ञ कवी नसतात ' हे विधान कोणत्या मानक -स्वरूपाच्या निरपेक्ष विधानाचे उदाहरण आहे ?

a. A

b. E

c. I

d. O

Answer. b

52. श्रेणीबद्ध न्यायवाक्याच्या कोणत्या अलंकारात मध्य पद हे प्रमुख आधारवाक्याचे कर्ता आणि गौण आधारवाक्याचे विधेय असते ?

a. पहिला आकडा

b. दुसरा आकडा

c. तिसरा आकृती

d. चौथा आकृती

Answer. a

53. "पाऊस पडल्यास जमीन ओली होते . जमीन ओली आहे . म्हणून पाऊस पडला . ' या युक्तिवादात कोणता औपचारिक तर्कदोष आहे ?

a. परिणामीची पुष्टी करणे

b. पूर्वपद नाकारणे

c. अविभाजित मध्य

d. खोटा द्वैतवाद

Answer. a

54. खालीलपैकी कोणते तर्कशास्त्रातील पदाचा अर्थ अचूकपणे दर्शवते ?

- a. त्या शब्दाने निर्माण होणारी भावनिक ओढ
- b. संज्ञेचा अर्थ परिभाषित करणाऱ्या गुणधर्माचा संच
- c. ज्या वस्तूच्या वर्गाला ही संज्ञा लागू होते
- d. या संज्ञेचा ऐतिहासिक उगम

Answer. c

55. तापमानमापकाचा तापमानाशी जसा संबंध आहे , तसाच खालीलपैकी कशाशी दाबमापकाचा आहे ?

- a. दाब
- b. आर्द्रता
- c. उंची
- d. वाऱ्याचा वेग

Answer. a

56. भारतीय तत्त्वज्ञानाची कोणती विचारधारा केवळ प्रत्यक्षदर्शितिलाच ज्ञानाचा वैध स्रोत मानते ?

- a. चार्वाक
- b. न्याय
- c. वैशेषिका
- d. मीमांसा

Answer. a

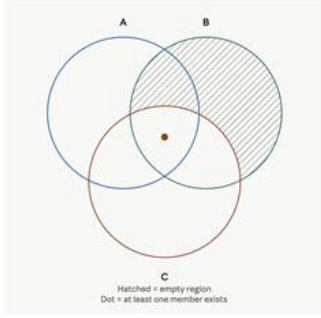
57. भारतीय तत्त्वज्ञानाच्या वैशेषिक संप्रदायाने कोणती दोन मानके स्वीकारली आहेत ?

- a. अनुमान, तुलना
- b. धारणा, साक्ष
- c. आकलन, अनुमान

d. तुलना, साक्ष

Answer. c

58.

वरील आकृतीमध्ये A, B आणि C संच वापरून केलेल्या एका निरपेक्ष न्यायवाक्याची दोन आधारविधाने दर्शविली आहेत. दर्शविलेल्या आधारविधानांवरून कोणता निष्कर्ष वैधपणे निघतो?

a. काही A हे C आहेत

b. सर्व A हे C आहेत

c. नाही A हे C आहेत

d. सर्व C हे A आहेत

Answer. a

59. "मी याद्वारे माझ्या पदाचा राजीनामा देत आहे " या विधानात भाषेच्या कोणत्या वापराचे उदाहरण आहे ?

a. निर्देश

b. माहितीपूर्ण

c. सादरीकरणात्मक

d. अभिव्यक्त

Answer. c

60.

जर फायर अलार्म कार्यरत असेल , तर तो सरावादरम्यान वाजेल . सरावादरम्यान फायर अलार्म वाजला नाही . म्हणून , फायर अलार्म काम करत नाही . " हे कोणत्या वैध युक्तिवादाचे उदाहरण आहे ?

a. मोडस पोनेन्स

b. काल्पनिक न्यायवाक्य

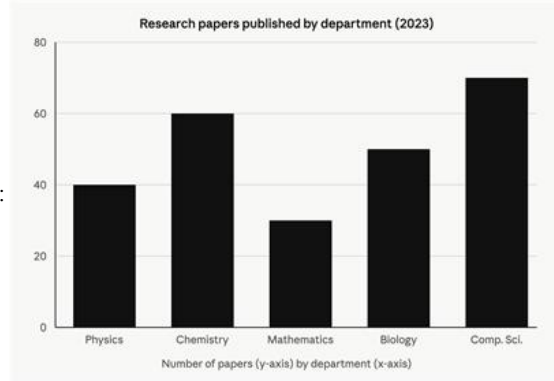
c. वियोजक न्यायवाक्य

d. मोडस टोलन्स

Answer. d

D-X.3 net 08-06-26 :

दिलेल्या स्तंभ आलेखाचा वापर करून खालील प्रश्नाचे पर्याय द्या:

61.

पाचही विभागांमध्ये मिळून प्रकाशित झालेल्या एकूण शोधनिबंधांपैकी , रसायनशास्त्र आणि जीवशास्त्र विभागांनी एकत्रितपणे किती टक्के शोधनिबंध प्रकाशित केले ?

a. ४४%

b. ५५%

c. २८%

d. २४%

Answer. a

62. संगणकशास्त्र आणि गणित विभागांनी प्रकाशित केलेल्या शोधनिबंधांच्या संख्येत काय फरक आहे ?

a. ३०

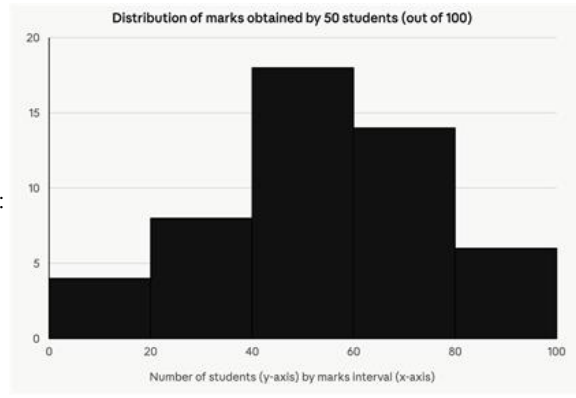
b. ४०

c. २०

d. ५०

Answer. b

दिलेल्या हिस्टोग्रामचा वापर करून खालील प्रश्नाचे पर्याय द्या:

63. किती विद्यार्थ्यांनी ६० किंवा त्याहून अधिक गुण मिळवले ?

a. १४

b. २०

c. ३२

d. ४६

Answer. b

64. प्रत्येक अंतराचा मध्यबिंदू त्यातील विद्यार्थ्यांच्या गुणांचे प्रतिनिधित्व करतो असे मानल्यास , ५० विद्यार्थ्यांच्या गुणांची सरासरी काय आहे ?

a. ५४

b. ५०

c. ६४

d. ४४

Answer. a

दिलेल्या रेषा आलेखाचा वापर करून खालील प्रश्नाचे पर्याय द्या:

Department	2021	2022	2023
HR	20	22	30
Finance	40	42	45
IT	50	68	75
Marketing	30	33	35
Operations	60	55	65
Total	200	220	250

65. मध्ये ज्या विभागात सर्वाधिक कर्मचारी होते , त्या विभागात २०२१ ते २०२३ पर्यंत किती टक्के वाढ झाली आहे ?

a. ५०%

b. ३०%

c. २५%

d. ३३%

Answer. a

66.

वित्त आणि विपणन विभागांच्या २०२३ मधील एकत्रित कर्मचारी संख्येचे , माहिती तंत्रज्ञान (आयटी) आणि कार्यसंचालन (ऑपरेशन्स) विभागांच्या २०२३ मधील एकत्रित कर्मचारी संख्येशी असलेले गुणोत्तर काय आहे ?

a. ७:११

b. १:१

c. ४:७

d. ७:४

Answer. c

67. एक संशोधक एका विशिष्ट अभ्यासासाठी माहिती गोळा करण्याकरिता स्वतः सर्वेक्षण करतो . ही कोणत्या प्रकारची माहिती आहे ?

a. दुय्यम डेटा

b. प्राथमिक डेटा

c. अनुदैर्घ्य डेटा

d. क्रॉस-सेक्शनल डेटा

Answer. b

68. दिलेल्या डेटा सेटच्या मर्यादितपलीकडील डेटा मूल्याचा अंदाज लावण्याला खालीलपैकी काय म्हणतात ?

a. अंतर्वेशन

b. प्रतिगमन

c. सहसंबंध

d. बाह्यगणन

Answer. d

69. कोणत्या मापन प्रमाणामध्ये अशा श्रेणींचा समावेश असतो , ज्या अनन्य आणि सर्वसमावेशक असूनही तार्किक क्रमाने असतात ?

a. नाममात्र स्केल

b. क्रमिक स्केल

c. अंतराल स्केल

d. गुणोत्तर प्रमाण

Answer. b

70. कोणते सांख्यिकीय माप प्रतिसादांच्या संचामधील मध्यकाच्या संदर्भातील सुसंगततेची पातळी दर्शवते ?

a. वारंवारता वितरण

b. प्रतिगमन विश्लेषण

c. मानक विचलन

d. समूह विश्लेषण

Answer. c

71. कोणत्या प्रकारच्या माध्यमांमध्ये रेडिओ आणि टेलिव्हिजनसारख्या पारंपरिक तंत्रज्ञानाचा समावेश होतो ?

a. डिजिटल मीडिया

b. प्रसारण माध्यमे

c. ऑनलाँग मीडिया

d. नवीन माध्यमे

Answer. b

72. ई-लर्निंग हे सामान्यतः खालीलपैकी कोणत्या नावाने ओळखल्या जाणाऱ्या क्षेत्राशी संबंधित आहे ?

- a. उपयोजित शिक्षण तंत्रे
- b. अनुकूलनशील शिक्षण साधने
- c. स्वयंचलित शिक्षण तंत्रज्ञान
- d. प्रगत शिक्षण तंत्रज्ञान

Answer. d

73.

शिक्षणात आयसीटी वापरण्याच्या कोणत्या दृष्टिकोनामध्ये , केवळ आयसीटीला मूलभूत माध्यम म्हणून वापरून एक व्यापक शैक्षणिक कार्यक्रम सादर केला जातो ?

- a. आयसीटी शिक्षण
- b. आयसीटी-सक्षम शिक्षण
- c. आयसीटी-समर्थित शिक्षण
- d. मल्टीमीडिया शिक्षण

Answer. b

74.

शिक्षणात माहिती तंत्रज्ञान आणण्यामागील कोणता तर्क तंत्रज्ञानाच्या माध्यमातून कामगिरी आणि शिकवण्याची परिणामकारकता सुधारण्यावर लक्ष केंद्रित करतो ?

- a. सामाजिक
- b. व्यावसायिक
- c. उत्प्रेरक
- d. शैक्षणिक

Answer. c

75. कोणत्या प्रकारच्या माध्यमामध्ये , सहभागी वेगवेगळ्या ठिकाणी असले तरीही , त्यांना एकाच वेळी एकत्र असणे आवश्यक असते ?

- a. समकालिक माध्यमे

b. असिंक्रोनस मीडिया

c. मिश्रित माध्यमे

d. स्वतःच्या गतीने चालणारे माध्यम

Answer. a

76. शिक्षणाची कोणती तीन मूलभूत तत्त्वे साध्य करण्यासाठी 'स्वयम्' सुरू करण्यात आले ?

a. उपलब्धता, परवडणारी किंमत आणि गुणवत्ता

b. समानता, परवडणारी किंमत आणि सर्वसमावेशकता

c. प्रवेश, गुणवत्ता आणि सर्वसमावेशकता

d. प्रवेश, समानता आणि गुणवत्ता

Answer. d

77.

ई-यंत्र हा मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाचा (एमएचआरडी) एक उपक्रम असून , अभियांत्रिकी शिक्षणामध्ये कोणते तंत्रज्ञान समाविष्ट करण्याचे त्याचे उद्दिष्ट आहे ?

a. कृत्रिम बुद्धिमत्ता

b. क्लाउड कंप्युटिंग

c. ब्लॉकचेन

d. रोबोटिक्स

Answer. d

78. एड्युसॅटच्या प्रक्षेपणामुळे ग्रामीण भारताच्या मोठ्या भागांमध्ये कोणत्या प्रकारची कनेक्टिव्हिटी पोहोचली ?

a. उपग्रह कनेक्टिव्हिटी

b. ब्रॉडबँड कनेक्टिव्हिटी

c. वायफाय कनेक्टिव्हिटी

d. फायबर-ऑप्टिक कनेक्टिव्हिटी

Answer. a

79. शिक्षण आणि संशोधन नेटवर्क (ईआरएनईटी) ला कोणत्या शासकीय संस्थेद्वारे प्रोत्साहन दिले जाते ?

- a. अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषद
- b. माहिती तंत्रज्ञान विभाग
- c. विद्यापीठ अनुदान आयोग
- d. मानव संसाधन विकास मंत्रालय

Answer. b

80. संगणकांच्या कोणत्या पिढीने सर्किटसाठी व्हॅक्यूम ट्यूब आणि मेमरीसाठी मॅग्नेटिक ड्रम वापरले ?

- a. दुसरी पिढी
- b. तिसरी पिढी
- c. चौथी पिढी
- d. पहिली पिढी

Answer. d

81. लोकसंख्येची घनता मोजताना छेद म्हणून कोणते स्थानिक माप वापरले जाते ?

- a. युनिट वेळ
- b. युनिट क्षेत्र
- c. संसाधन साठा
- d. एकूण बायोमास

Answer. b

82. अशी कोणती प्रजाती आहे जिची संख्या कमी असूनही समुदायाच्या संरचनेवर तिचा प्रभाव प्रमाणाबाहेर मोठा असतो ?

- a. सूचक प्रजाती

b. प्रबळ प्रजाती

c. उत्पादक प्रजाती

d. कीस्टोन प्रजाती

Answer. d

83. अतिरिक्त वनस्पती वाढ असलेल्या पोषक -समृद्ध जलाशयाचे वर्णन कोणत्या पोषण वर्गात केले जाते ?

a. ओलिगोट्रॉफिक

b. मेसोट्रॉफिक

c. डिस्ट्रॉफिक

d. सुपोषण

Answer. d

84. वातावरणाचा कोणता थर मुक्त इलेक्ट्रॉन आणि आयनांच्या थरातून रेडिओ लहरी परावर्तित करतो ?

a. मेसोस्फीअर

b. आयनावरण

c. स्ट्रॅटोस्फियर

d. बाह्यगोल

Answer. b

85. ओझोन , नायट्रोजन ऑक्साईड आणि हायड्रोकार्बन्स यांच्यासोबत कोणता संयुग प्रकाशरासायनिक धुरक्याचा एक प्रमुख घटक आहे ?

a. पेरॉक्सिएसिटिल नायट्रेट

b. सल्फर ट्रायऑक्साइड

c. हायड्रोजन सल्फाइड

d. क्लोरोफ्लोरोकार्बन्स

Answer. a

86. कोणत्या वायू प्रदूषकाच्या संपर्कामुळे प्रामुख्याने मध्यवर्ती मज्जासंस्थेवर परिणाम होतो आणि लाल रक्तपेशींच्या विकासात अडथळा येतो ?

- a. कार्बन मोनोऑक्साइड
- b. नायट्रोजन ऑक्साईड
- c. नेत्रत्व
- d. सल्फर डायऑक्साइड

Answer. c

87. प्लॅक्टनपासून मासे आणि पक्षांपर्यंतच्या पोषण स्तरांमध्ये डीडीटीची सांद्रता कोणत्या प्रक्रियेमुळे वाढते ?

- a. जैवविस्तार
- b. जैवसंचयन
- c. सुपोषण
- d. जैविक विघटन

Answer. a

88. पाण्यातील उच्च बायोकेमिकल ऑक्सिजन डिमांड (बायोड) कोणती स्थिती दर्शवते ?

- a. सेंद्रिय प्रदूषण
- b. कमी गढूळपणा
- c. खनिज कठीणपणा
- d. औष्णिक प्रदूषण

Answer. a

89. जपानमध्ये कोणत्या जड धातूच्या प्रदूषणामुळे हाडांमधील दोष आणि फ्रॅक्चरने ग्रस्त असलेला इताई -इताई रोग झाला ?

- a. बुध
- b. कॅडमियम

c. नेतृत्व

d. मँगनीज

Answer. b

90. कोणत्या सुरुवातीच्या कोळसा -निर्मिती करणाऱ्या पदार्थांमध्ये सुमारे ५०-६० टक्के कार्बनचे प्रमाण असते ?

a. लिग्नाइट

b. बिटुमिनस

c. अँथ्रासाइट

d. पीट

Answer. d

91. प्राचीन भारतीय शिक्षणाच्या कोणत्या टप्प्यामध्ये श्रुती ऐकून त्यांचे ज्ञान मिळवण्याची प्रथा आहे ?

a. मनाना

b. श्रावण

c. निदिध्यासन

d. उपनयन

Answer. b

92. प्राचीन भारतीय शिक्षणामधील निम्न ज्ञान आणि धर्मनिरपेक्ष विज्ञानांचे वर्णन करणारी संज्ञा कोणती आहे ?

a. परविद्या

b. निदिध्यासन

c. अपरविद्या

d. इतिहासा

Answer. c

93. विवाह न करता आयुष्यभर शिक्षण घेतलेल्या सुशिक्षित महिलांना कोणता शब्द वापरला जातो ?

- a. सद्योद्वाहा
- b. ऋषिका
- c. गृहस्थ
- d. ब्रह्मवादिनी

Answer. d

94. इ.स.पूर्व ७ व्या शतकात , जगभरात स्थापन झालेले पहिले विद्यापीठ म्हणून कोणत्या प्राचीन भारतीय विद्यापीठाला ओळखले जाते ?

- a. नालंदा
- b. टॅक्सिला
- c. विक्रमशिला
- d. वलभी

Answer. b

95. कोणत्या विद्यापीठाच्या 'स्कूल ऑफ कॉरिस्पॉन्डन्स कोर्सेस अँड कंटिन्यूइंग एज्युकेशन'ने भारतात पत्रव्यवहार शिक्षणाचा पथदर्शी उपक्रम राबवला ?

- a. दिल्ली विद्यापीठ
- b. इंदिरा गांधी राष्ट्रीय मुक्त विद्यापीठ
- c. डॉ. बी. आर. आंबेडकर मुक्त विद्यापीठ
- d. नालंदा मुक्त विद्यापीठ

Answer. a

96. मध्ये , दूरस्थ शिक्षणाचे नियामक प्राधिकरण इम्यूक्यूटून कोणत्या संस्थेकडे हस्तांतरित करण्यात आले ?

- a. एआयसीटीई
- b. एमएचआरडी

c. यूजीसी

d. एनसीटीई

Answer. c

97. १९१७ मध्ये बनारस हिंदू विद्यापीठात तांत्रिक अभ्यासक्रम विकसित करण्याशी प्रामुख्याने कोणाचा संबंध होता ?

a. डॉ. डी. एस. कोठारी

b. पंडित मदन मोहन मालवीय

c. डॉ. बी. आर. आंबेडकर

d. डॉ. एस. राधाकृष्णन

Answer. b

98. प्रधानमंत्री कौशल्य विकास योजना (पीएमकेव्हीवाय) ही कोणत्या मंत्रालयाची प्रमुख योजना आहे ?

a. मानव संसाधन विकास मंत्रालय

b. कौशल्य विकास आणि उद्योजकता मंत्रालय

c. कामगार आणि रोजगार मंत्रालय

d. ग्रामीण विकास मंत्रालय

Answer. b

99. यूजीसी बी ब्लॉक . पदवीने उभ्या गतिशीलतेद्वारे (व्हर्टिकल मोबिलिटी) प्रामुख्याने कोणत्या अभ्यासक्रमांना समर्थन दिले ?

a. राष्ट्रीय मुक्त विद्यापीठाचे पदवी कार्यक्रम

b. सामुदायिक महाविद्यालय पदविका कार्यक्रम

c. एआयसीटीई-मान्यताप्राप्त प्रमाणपत्र कार्यक्रम

d. पत्रव्यवहार अभ्यासक्रम कार्यक्रम

Answer. b

100. डॉ. एस. राधाकृष्णन यांच्या अध्यक्षतेखालील कोणत्या आयोगाने विद्यापीठीय शिक्षणात आध्यात्मिक आणि नैतिक प्रशिक्षणावर भर दिला ?

a. माध्यमिक शिक्षण आयोग

b. चव्हाण समिती

c. शिक्षण आयोग

d. विद्यापीठ शिक्षण आयोग

Answer. d

Test Answer

1. (c)	2. (b)	3. (d)	4. (a)	5. (c)	6. (b)	7. (a)	8. (b)	9. (d)	10. (b)
11. (a)	12. (c)	13. (c)	14. (d)	15. (b)	16. (c)	17. (c)	18. (d)	19. (b)	20. (a)
21. (c)	22. (a)	23. (d)	24. (b)	25. (a)	26. (a)	27. (b)	28. (a)	29. (a)	30. (d)
31. (c)	32. (*bonus*)	33. (a)	34. (a)	35. (b)	36. (c)	37. (a)	38. (a)	39. (d)	40. (a)
41. (c)	42. (b)	43. (c)	44. (a)	45. (a)	46. (b)	47. (c)	48. (c)	49. (d)	50. (b)
51. (b)	52. (a)	53. (a)	54. (c)	55. (a)	56. (a)	57. (c)	58. (a)	59. (c)	60. (d)
61. (a)	62. (b)	63. (b)	64. (a)	65. (a)	66. (c)	67. (b)	68. (d)	69. (b)	70. (c)
71. (b)	72. (d)	73. (b)	74. (c)	75. (a)	76. (d)	77. (d)	78. (a)	79. (b)	80. (d)
81. (b)	82. (d)	83. (d)	84. (b)	85. (a)	86. (c)	87. (a)	88. (a)	89. (b)	90. (d)
91. (b)	92. (c)	93. (d)	94. (b)	95. (a)	96. (c)	97. (b)	98. (b)	99. (b)	100. (d)